

Aleksandram Zāmelim - 125

© Latvijas Universitātes Muzejs, 2022

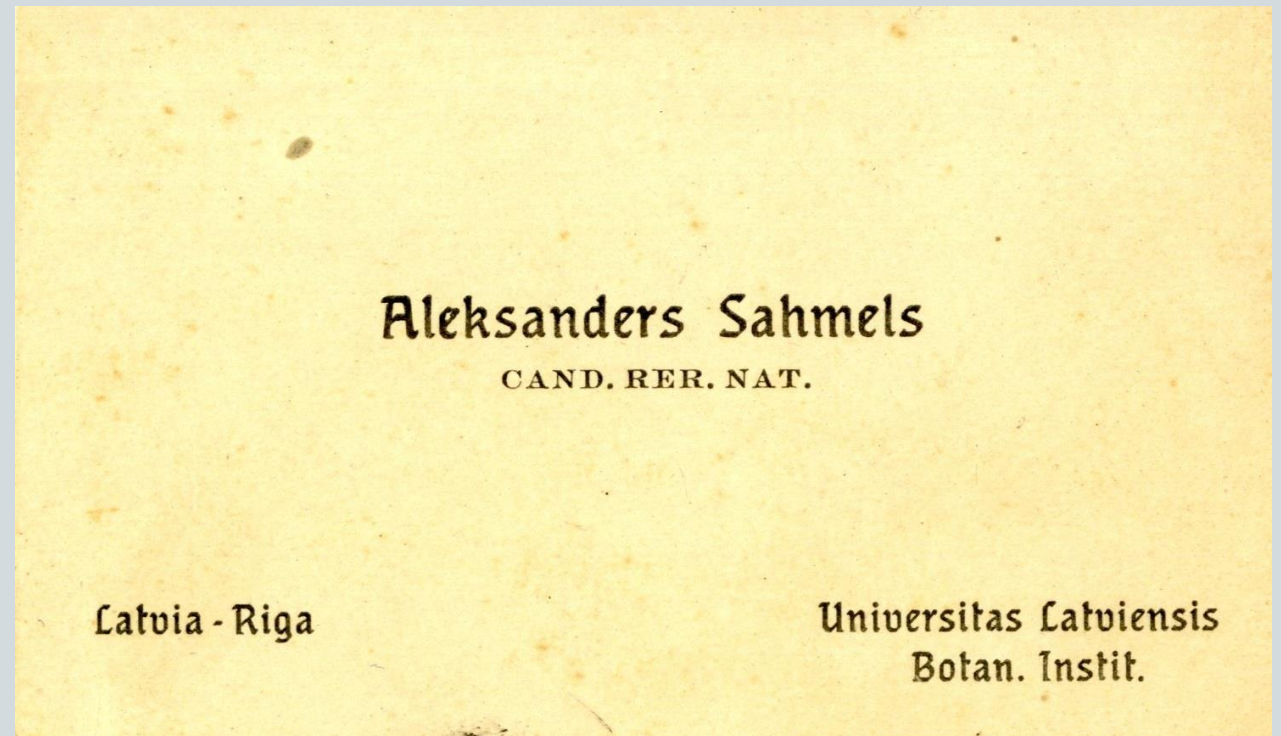
© Daiga Jamonte, 2022

© Kristīne Kuzņecova, dizains, 2022

Godinot izcilo latviešu botāniķi un ģenētiķi Aleksandru Zāmeli 125 gadu jubilejā, Latvijas Universitātes (LU) Muzejs sadarbībā ar partneriem sagatavojis zinātnieka dzīves un darba gaitām veltītu virtuālo izstādi.

A. Zāmeļa vizītkarte. 1922. - 1942. gadi. LU Muzeja krājums

Aleksandrs Zāmelis (1897 – 1943; citviet arī - Zāmels, Sahmels, Sāmels) ir ne tikai ievērojams botāniķis, bet arī viens no pirmajiem latviešu augu ģenētiķiem. Viņš veica pētījumus augu sistemātikā, izmantojot augu anatomijas, morfoloģijas un ģenētikas metodes. Īpašu uzmanība tika veltīta tādām sistemātiskā ziņā sarežģītām augu ģintīm kā rasaskrēsliņi (*Alchemilla*) un silpurenes (*Pulsatilla*). Viņš rakstīja arī par Latvijā reti sastopamu augu sugām un to izplatību, kā arī pētīja augu iedzimtību, visvairāk pievēršoties filadelfiem (*Philadelphus*) un krustziežiem (*Cruciferae*).

Par A. Zāmeļa dzīvi un zinātnisko darbību ir rakstījuši botāniķi Heinrihs Skuja, Edgars Vimba un ģenētiķis Jēkabs Raipulis.

Izstādē LU Muzejs piedāvā bagātīgus A. Zāmeļa dzīvi raksturojošus vizuālos materiālus no LU Muzeja Botānikas un mikoloģijas kolekciju A. Zāmeļa mantojuma apakškolekcijas, Latvijas Valsts vēstures arhīva (LVVA), LU Botāniskā dārza arhīva un Zāmeļu ģimenes arhīva. Tie ir dažādi dokumenti, fotomateriāli (gan privāti, gan uzņemti eksperimentu fiksēšanai), vēstules, pētnieciskā un pedagoģiskā darba materiāli, manuskripti un publikācijas. LU Muzeja herbārijā glabājas liels skaits A. Zāmeļa ievākto augu paraugu.

Izstāde tapusi pateicoties tās sagatavošanas komandai, kurā strādāja LU Muzeja krājuma glabātājas Daiga Jamonte un Kristīne Kuzņecova, LU Muzeja direktore, vadošā pētniece Iveta Gudakovska, LU Botāniskā dārza direktora vietniece Signe Tomsons un neatkarīgā pētniece, Latvijas Botāniķu biedrības biedre Ilona Jepsena. LU Akadēmiskās bibliotēkas bibliotekāre Dagnija Ivbule izstādei sagatavoja A. Zāmeļa bibliogrāfiju, kas būs noderīgs materiāls vēsturiskā mantojuma turpmākajai izpētei. Vērtīgu ieguldījumu izstādes tapšanā devuši LU Muzeja krājuma glabātāji Māris Rudzītis un Rūdolfs Rubenis, kā arī krājuma glabātāja palīgs Sarmīte Livdāne, kuras fotografētie A. Zāmeļa stādītie filadelfi rotā šo izstādi.

Izstādes veidotāji izsaka pateicību visiem, kas ar padomu, precizējumu vai konsultācijām sniedza atbalstu. Īpaša pateicība Dr. biol. Jēkabam Raipulim, Dr. habil. biol. emeritus Edgaram Vimbam, Dr. habil. biol. emeritus Alfonam Piterānam, kā arī Lienei Visendorfai, kuras dāvinājums ir papildinājis A. Zāmeļa mantojuma apakškolekciju ar nozīmīgiem materiāliem.

Aleksandrs Zāmelis dzimis 1897. gada 25. augustā Trikātas draudzē Jaunvāles pagasta «Norveļos», bet bērnību pavadīja Viļņas apriņķī, kur uzsāka savas skolas gaitas Viļņas 2. Valsts ģimnāzijā. Ģimenē bija divi dēli, brālis Nikolajs (1902 - 1981) vēlāk kļuva par veterinārārstu.

A. Zāmelis. Fotogrāfs: B. Miedzionis Viļņā, 1906. gads. LU Muzeja krājums

A. Zāmelis (labajā pusē) ar brāli un māti, iespējams, Brenguļu pagasta «Čiekuržos».
Fotogrāfs nezināms, iespējams, 1920. gadi. LU Muzeja krājums

Atgriežoties Latvijā, E. Zāmelis iegādājās īpašumā «Čiekuržu» mājas (citviet literatūrā un avotos - Ciekurži, Ciekurzi) Brenguļu pagastā, aptuveni 17 km no Valmieras. Saimniecībā bija liela māja un aptuveni 40 ha zemes. 20. gs. 20. gadu beigās 30. gadu sākumā A. Zāmelis šeit Abula labajā krastā apmēram 2 ha platībā izveidoja dendroloģiskos stādījumus, kas tika papildināti 20. gs. 60. gados. 1972. gadā, veicot parkā augošo koku un krūmu inventarizāciju, tika konstatētas 23 vietējās un 71 eksotu sugas.

«Čiekurži» aiz Abula. Fotogrāfs nezināms, 20. gs. 20.-30. gadi. LU Muzeja krājums

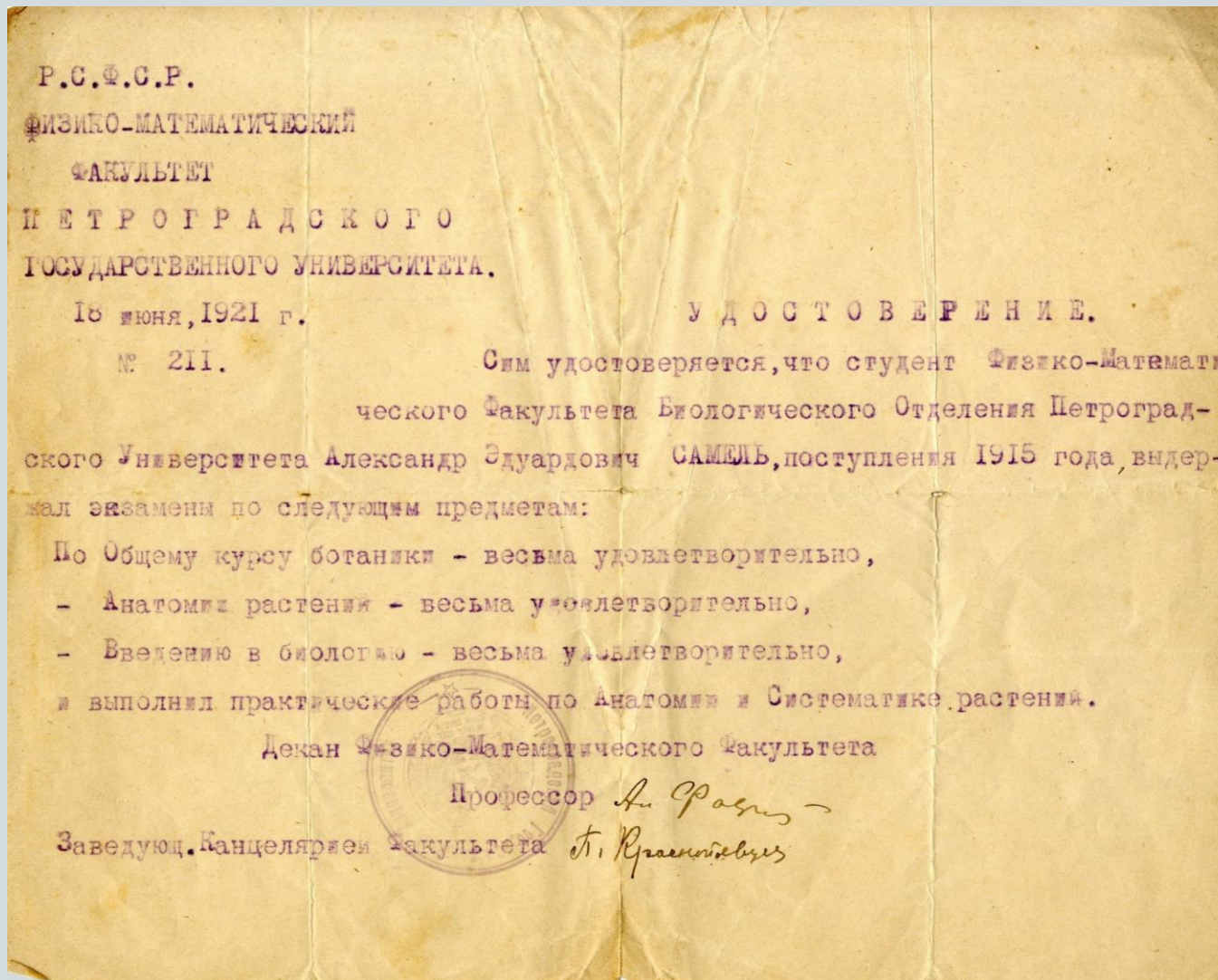
Skolas gaitas A. Zāmelis uzsāka Viļņas apgabalā, kur tolaik dzīvoja Zāmeļu ģimene. Viļņas 2. ģimnāziju viņš pabeidza 1915. gadā. Pēc tam A. Zāmelis iestājās Petrogradas (tagad Sanktpēterburga) Valsts Universitātes Fizikas-matemātikas fakultātē, kur studēja dabaszinības. Studijas viņš pabeidza 1922. gadā jau Latvijas Universitātes Matemātikas un dabaszinātņu fakultātē, iegūstot cand. rer. nat. (maģistra) grādu.

Atgriezies Latvijā, vēl turpinot studijas, A. Zāmelis sāka pasniedzēja gaitas Valmieras meiteņu ģimnāzijā un reālskolā.

1942. gadā A. Zāmelis ieguva zinātņu doktora grādu, aizstāvot disertāciju «Ģinšu un sugu krustošanas mēģinājumi krustziežu dzimtā».

A. Zāmelis, beidzot Viļņas 2. ģimnāziju.
Fotogrāfs: V. Miedzionis Viļņā, 1915. gads.
LU Muzeja krājums

Petrogradas Valsts Universitātes izdota apliecība par A. Zāmeļa tur nokārtotajām studiju saistībām. 1921. gads. LU Muzeja krājums

A. Zāmelis kā kara telefonists - brīvprātīgais - iesaistījās Latvijas Neatkarības karā. No 1919. gada 25. maija līdz 1920. gada 25. janvārim viņš dienēja pulkveža (vēlāk ģenerāļa) Jāņa Baloža brigādē. 1925. gadā tika ieskaitīts Latvijas zemessargos.

Zemessarga karaklausības apliecības noraksts, veikts 1940. gadā. LVVA

9. III. 40 (5) (6)

Zemes sarga
karaklausības apliecība
Kategorijas Nr.55

Z ā m e l i s
Aleksandrs
Edvarda d.

dzimis pēc jaunā stila 1897 25. augustā
ieradies izpildīt karaklausību 1925 g. 26 jūnijā
Ar Rīgas apriņķa karaklausības komisijas 1925 g. 26 jūnija
lēmumu, pamatotu uz slimību saraksta lit. C ³⁴ e §, ieskaitīts
zemes sargos līdz 1948 g. 1. janvārim.

Pastāvīga dzīves vai piederības vieta pirms iesaukšanas
Rīgā Elizabetes ielā 9-

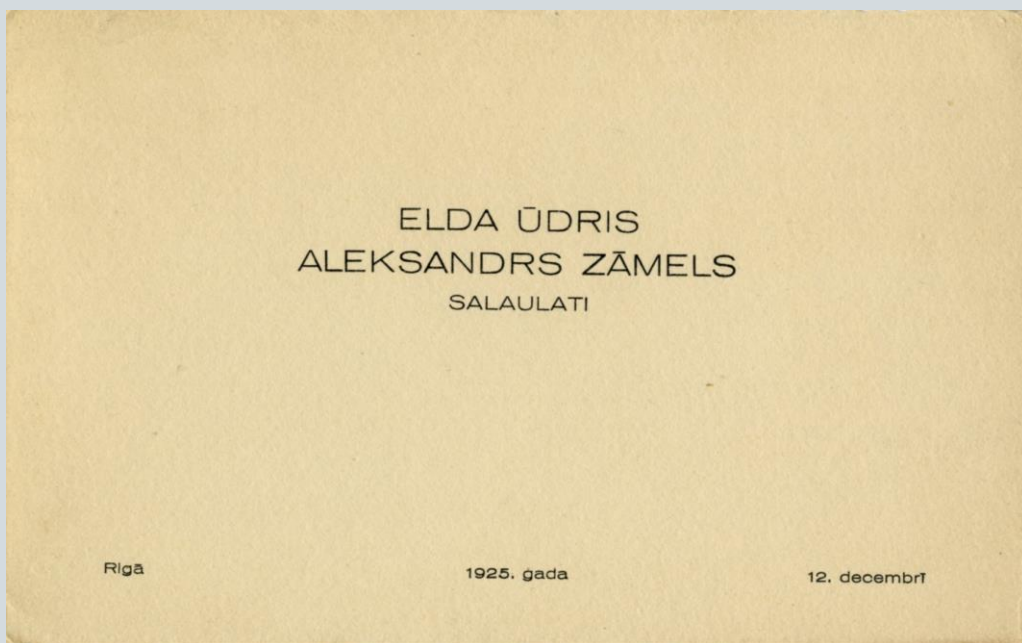
Tautība latvietis Ticība Ev-Luter neprec. Izglītība augstskolas
Kara spacialitate telefonists eksped.
Nodarbošanās vai amats augstsk.asist.

Dienejis 8 mēn. telefona-telegr.rotā Baloža brig.
ka kar. telef.brīvprāt. no 1919 g.25/V - 1920 g. 25/I

Ievests zemes sargu sarakstā zem Nr. 1837

Rīgas kara apriņķa priekšnieka v.p.i. /paraksts/ 1925 g. 30 jūnijā
vecākais darbvedis /paraksts/

1925. gada 12. decembrī Rīgas Doma baznīcā (tolaik - Miera draudze) Dr. theol. K. Kundziņš salaulāja A. Zāmeli un Eldu Ūdris (24.12.1898. – 14.09.1942.). Par laulību lieciniekiem bija uzaicināti dabaszinātņu doktors Nikolajs Malta (1890 - 1944) un farmaceits profesors Eduards Svirlovskis (1874 - 1949).

A. Zāmeļa un E. Ūdris laulību paziņojums.
1925. gads. LU Muzeja krājums

A. Zāmelis ar sievu Eldu un
meitu Rūtu. Fotogrāfs
nezināms, 20. gs. 30. gadu
sākums. LU Muzeja krājums

Zāmeļu ģimenē bija divi bērni:
Rūta Zāmele Grotiņa (5.04.1930. -
19.10.1964.) un Ansis Zāmelis
(20.01.1937. - 22.09.1972.).
Pēc abu vecāku nāves A. Zāmeļa
brālis Nikolajs bērnus paņēma savā
aprūpē. Otrā pasaules kara beigās
viņi visi emigrēja un apmetās uz dzīvi
ASV. Ansis studēja Kolumbijas
Universitātē un kļuva par ķirurgu,
strādāja Maiami Floridas
Universitātē.

Rūta un Ansis Zāmeļi. Fotogrāfs nezināms, 20. gs. 30. gadu beigas. Zinta Zāmeļa arhīvs

20. gs. 30. gadu beigās Zāmeļu ģimene sāka dzīvot jaunbūvētajā ģimenes mājā Siguldā, Poruka ielā 11. Māja bija iecerēta ne tikai kā ģimenes māja, bet arī vieta pētniecībai. Mājas projekts bija moderns - ar centrālo apkuri, ūdens padevi un kanalizāciju, tās stūrī atradās veranda ar apsildāmo grīdu, projektā redzama norāde par plānotu «puķu istabu». Šeit Zāmelis veica arī filadelfu hibridizēšanas darbu. Filadelfu krūmi arī šobrīd aug mājas pagalmā.

Zāmeļu mājas jaunbūve Siguldā, Poruka ielā 11. Priekšplānā, iespējams, Rūta Zāmele. Fotogrāfs nezināms, 20. gs. 30. gadu beigās. LU Muzeja krājums

«Skumjš klusums tagad iemājo tā nama gaišajās telpās Siguldā, Poruka ielā. Pa nama logiem atklājas skats uz Gaujas krastiem un attālo pilsētu. Daudz pūļu un atteikšanās prasīja šo telpu ierīkošana; tās bija domātas mājas dzīvei, darbam un sevišķi profesora abu bērnu, dēliņa Anša un meitiņas Rūtas nākotnei. Par tiem viņš domājis arī savas dzīves pēdējos mirkļos, jo aizgājēja beidzami vārdi bijuši: «Mani mīļie, mīļie bērni.»»

H. Skuja. Prof. Dr. rer. nat. Ā. Zāmeļa piemiņai
Tēvija, Nr.217 (16.09.1943.)

Pēc Otrā pasaules kara māja tika nacionalizēta, tajā atradās dažādas izglītības iestādes. Tagad tā atgūta Zāmeļu ģimenes īpašumā un tajā izvietojies Siguldas Valdorfa bērnudārzs.

Māja Poruka ielā 11 Siguldā. Fotogrāfs: Māris Rudzītis, 2022. gada marts

Jau studiju gados A. Zāmelis uzsāka savu akadēmisko karjeru:

- 1921 - Latvijas Augstskolas (vēlāk - Latvijas Universitāte) subasistents Matemātikas un dabaszinātņu fakultātē;
- 1922 - jaunākais asistents Botānikas katedrā;
- 1924 - asistents Botānikas katedrā;
- 1924 - privātdocents Sistemātiskās botānikas katedrā. Darbs *pro venia legendi* «Latvijas *Pullsatilla* sugas»;
- 1928 - vecākais asistents Sistemātiskās botānikas katedrā;
- 1935 - docents LU Matemātikas un dabaszinātņu fakultātē;
- 1941 - docents (pēc terminu maiņas - ārkārtas profesors) Jelgavas Lauksaimniecības universitātē (tagad – Latvijas Lauksaimniecības universitāte), ārštata docents LU.

Latvijas Augstskola
Mat.-Dabaszinātņu fakultāte
BOTANISKA LABORATORIJA

18 oktobrī 1921 g.

№ 13.

Rīga

Apliecība.

Šis apliecības uzrādītājs, Aleksandrs Eduarda d. Zāmelis, izpilda Latvijas Augstskolas asistenta pienākumus botāniskā laboratorijā, kas ar parakstu un zīmoga nosaukumu precešot apliecību.

Docents
N. Maltis.

Latvijas Augstskolas Matemātikas - dabaszinātņu fakultātes docenta Nikolaja Maltas izsniegta apliecība A. Zāmelim par asistenta pienākumu veikšanu Botānikas laboratorijā.
1921. gads. LU Muzeja krājums

Latvijas Universitātē A. Zāmelis lasīja lekcijas kursus Vispārīgā botānika, Speciālā augu sistemātika, Augu iedzimtība, Augu sistemātikas metodes, Fitogrāfija, Ievads Latvijas floras pētīšanas darbos, vadīja praktiskos darbus un speciālos praktikumus, kā arī kandidātu darbus iedzimtības mācībā, ziedaugu morfoloģijā un sistemātikā. Sākot ar 1927. gadu pasniedza arī Farmācijas un Veterinārās medicīnas fakultātes studentiem Vispārīgo botāniku un Augu salīdzināmo ģenētiku un iedzimtības pētīšanas metodes.

uz Viļņu brauciet līdz jaunam.

- + 1) mape par Puls. Welfjārgians,
- + 2) Viļņas kartes
- + 3) rursars (liels)
- + 4) antīkmape (portfels)
- + 5) mapes prese ar papīru
- 6) ko iekita dzīves stādus
- 7) lāpstiņa
- 8) lielais nazis
- + 9) ~~kitels~~ un ~~trīs~~ ~~trīs~~
- + 10) kusejamais papīrs
- + 11) etiķeši no rasti sānā
- + 12) literatūra "
- + 13) zīmuli, gumij. etc.
- 14) formālo materiālu trauki

Strādājot Latvijas Universitātē, A. Zāmelis devās ārzemju komandējumos:

- 1923. gadā uz Berlīnes Universitātes botānikas muzeju un botānisko dārzu Dālemā;
- 1923. gadā uz Viļņas Universitāti ar mērķi pētīt silpureņu (*Pullsatilla*) sugas un ievākt to augus;
- 1924. gadā uz Polijai pakļauto Viļņas apgabalu;
- 1926. gadā uz Polijai pakļauto Viļņas apgabalu ievākt silpureņu (*Pullsatilla*) sugas paraugus iedzimtības pētījumiem.

A. Zāmeļa sastādītais līdzņemamo mantu saraksts komandējumam uz Viļņu. 20. gs. 20. gadi.
LU Botāniskā dārza arhīvs

A. Zāmeļa vēstule no komandējuma Berlīnē LU
Matemātikas - dabaszinātņu fakultātes docentam Nikolajam
Maltam. 1923. gada 29. jūlijs. LU Muzeja krājums

Godājamais Maltas kungs!

Jau sākam ar Svirlovska kunga pamazām mest skatus uz mājas pusi. Uz
Pīgu domājam braukt ap 15. augustu, lai priekā tūvojotās sezonas vārtu vēl
drusku atspirdzināties lauku ielīē un sapenties „zemes spēkā”, jo nu vācu kastes
esam pamatīgi nomērejuši un nosvācējušies?

Pa šiem četriem mēnešiem esmu tā saaudzis ar apskaidi, ka šķirties būs
grūti. Sējienu cilvēku vienatība, laipnība un iepatība, kāds sastopams visur,
un mūsu krieviskā rupjība, iedomība un „rusobuuriņu Dze” — tie kontrasti, domāj,
būs tie spīlētāji, kādi būs sajūtami atgriešoties Latvijā.

5. augustā Dresdenē sācies botāniskais kongress. Pilzeris man stingri pārvoli-
nāja braukt, bet tas man laicam neiznāks, nesribu laiku tēret, kurs tajad man
palicis tik mazs. Murējs un botāniskā darva bažātības vēl tālu nav tādē mēs
asimilitas, kā to nodomājās biju nu sākuma. — Priekšpusdienas parāde parasti
billiciskas telpās, pēc pusdienas muzejā pa savām pulsatām vaj iepazīties ar mu-
zeja un darva iekārtu. — Ažkalpētājs Armlang's man kaltē un līmē stādus, ku-
rus piešādājs viņam nu botāniskā darva. Tikai lietainais laiks jau kādas divas
nedēļas pārtraucis un netais turpināt iesānto darbu.

Dielis's nubiējis savas lekcijas D- zūg ātrumā. Paslains viņš atvērās Šveicē,
kur piedalās botāniskā sapulcē un ekskursijā pa alpiem. Pilzeris's kurš par augstāko
augu filozofiju klausītāju trūkums def izputējs semestra vidū. Dīlātes dēls mu-
zejs viņš atrūdās „Urlaubos”, arī E. Ulbrich's.

Nesen mūs apmeklēja galeriēns un Cē, pēc tam Maizite, pēdējāms iedevs lēds uz
Pīgu izrakstus par *Rubus Chamemorus*.

Es vēlētos (nāxšos mācības gadā) ja tas iespējams, rulasit privat kursu par
„Latvijas ziedari”, 2 st. divi semestri.

Viss labu. ~~Ar respektu.~~
Ar sveicimēm A. Zāmeļ

29. VII. 1923

Latvijas Universitātes matemātikas-dabaszinātņu fakultātes Dekanam

15.8.23:
Univ. Pad.
Profors: *Malt*

sistemat. botāniskā katedra
asistenta Aleksandra Zāmeļa,
driņķojušu Elizabetes ielā, 9 da. 8.

Lūgums

Laiņņi lūdzu piešķirt man komandējumu zinātniskā nolūkā ar paša līdzekļiem uz Viļņas Universitāti no 17.19 līdz 22. oktobram.

Priņā, 10. 8. 23. A. Zāmeļš

Fakultāte 12.8.23. rīdē nolūma asist. Zāmeļa lūgumu pabalstīt, ja ^{Zāmeļa} ~~tas~~ sekurā ar savu darbu par ģinti Pulsatilla, kuru ievānt Pulsatilla Wolfgangiana Bess., kuras „locus classicus” ir Viļņas apkārtnē. Augu dzīvā veidā pāmedis uz dārzu, kur nākošā gadā izdarīs krustotānos mēģinājumus starp P. Wolfgangiana un citām Pulsatilla sugām. Augs dzīvā veidā, t. i. priekš pārstādīšanas, ievācams rudenī. Par tam Zāmeļa kungs ^{gribētu} apsolīt Viļņas universitātes herbariju un dažus polu privāt herbarijus.

49 Reģ. Nr. 13722. N. Malt
17.8.23.

A. Zāmeļa lūgums piešķirt komandējumu ar LU Matemātikas - dabaszinātņu fakultātes docenta Nikolaja Maltas pamatojumu tā nepieciešamībai. 1923. gads. LVVA

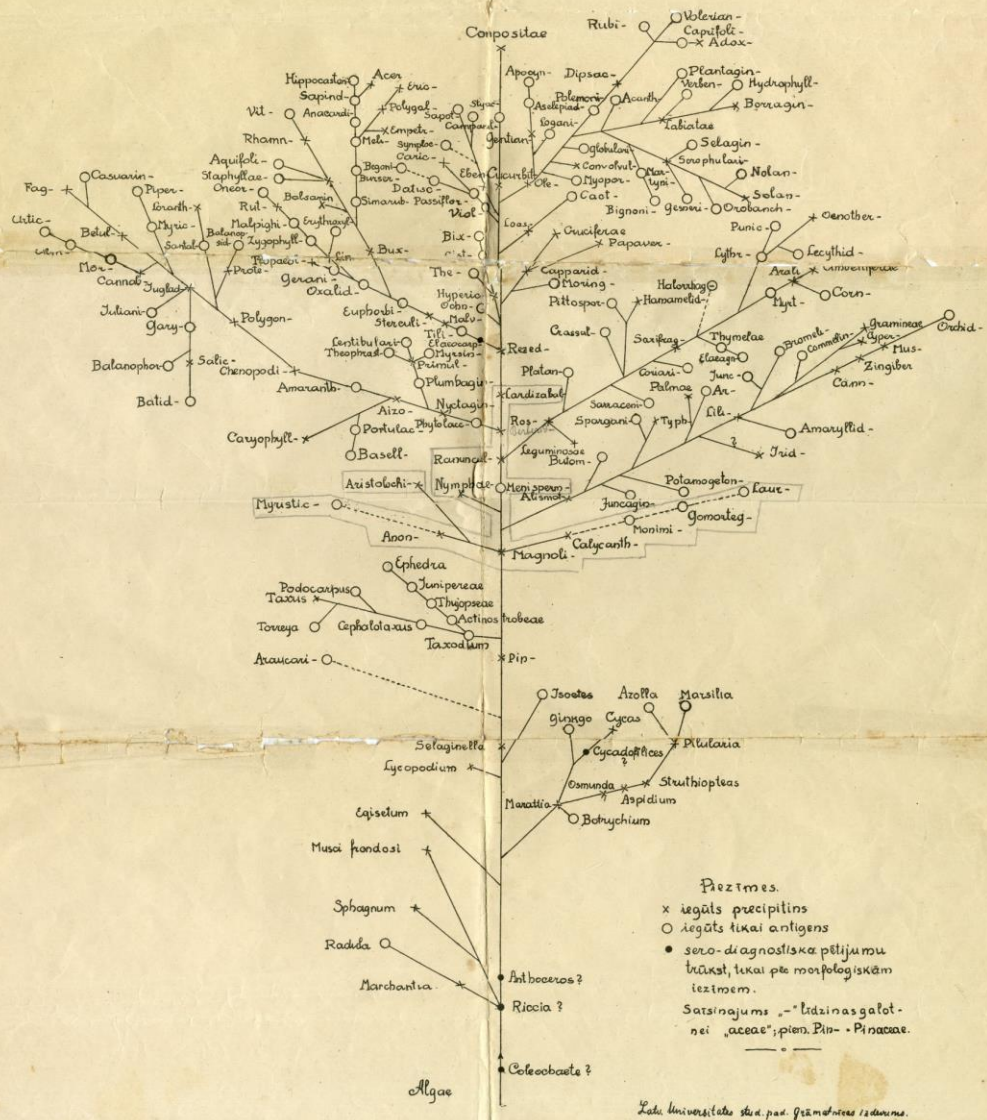

A. Zāmelis veicis pētījumus augu sistemātikā izmantojot augu anatomijas, morfoloģijas un ģenētikas metodes. Īpašu uzmanību viņš veltījis tādām sistemātiskā ziņā sarežģītām augu ģintīm kā rasaskrēsliņi (*Alchemilla*) un silpurenes (*Pulsatilla*). Rakstījis arī par Latvijā reti sastopamu augu sugām un to izplatību. Viņa Latvijā un citur Eiropā ievāktais herbārijs glabājas LU Muzejā.

A. Zāmelis pētījis latviešu tautasdziesmas un konstatējis, ka latvju dainās minēto savvaļas augu sugu skaits sniedzas pāri 150. Viņš atzīmējis to pielietojuma aprakstus medicīnā, estētisko īpašību nozīmi tautasdziesmās, augu tautas nosaukumu dažādību (vairāk kā 400).

**Ziedaugu, paparžaugu un sūnaugu
ciltskoks pēc prof. Dr. Carl Mez'a**
un viņa līdzstrādnieku un skolotāju jauna Kiem sēro-diagnostiskiem pētījumiem
sastādījis A. Zāmelis.
(Beidzamā vēra nēntā publikācija no 1-VII-1924)

Piezīmes.
x iegāts precipitāts
o iegāts tikai antigēns
• sēro-diagnostiska pētījumu
tīksts, tikai pēc morfoloģiskām
iezīmēm.
Sastādījums „-“ līdzināsgalot-
nei „aceae“; pīeni. Pip. - Pinaceae.

Lata Universitāte štā. pad. ģeomātrijas izdevums.

A. Zāmelis bija viens no augu ģenētikas pionieriem Latvijā. Viņš ieviesa jēdzienu «monoģenēze», ar ko apzīmēja īpatņu veidošanos tikai ar viena vecāku īpatņa hromosomām. Dažādos ģenētiskos pētījumos gūtos rezultātus viņš izmantojis plašāku teorētisku vispārinājumu izdarīšanai augu sistemātikas jautājumu risināšanai. Daudzi viņa darbi palikuši nepabeigti un npublicēti.

A. Zāmeļa sastādītais ziedaugu, paparžaugu un sūnaugu ciltskoks pēc prof. Dr. Carl Mez'a. LU Muzeja krājums

A. Zāmeļa adrešu grāmatiņa liecina par viņa plašo profesionālo kontaktu loku visā pasaulē.

Rüss, Jānis (1897), Ass. Univ., Wissensch. Mitt. d. Akad. d. Wiss. Leningrad, Karl Liebknechts-Prisp. 106, W. 19.

Liliensfeldowna Flora, Dr. Berlin-Dahlem
 Instit. f. Vererbungsforschung. Albrecht
 Thierweg 4.

1888 Lesley, J. Willis, Citrus Experiment Station
 Riverside, California (U. S. A.)

1891 Lesley, Margaret Mann, Citrus Experiment
 Station Riverside, California (U. S. A.)

Liņa, Kristīne, stud.-diplomande
Pūgā, Māris ielā 38, dz. 25,
 darbs vieta: Brūvības ielā 93,
 Slims Kases aptiekā (mašīnraust.) (9-3)(3-5).

1891 Lindstrom, E. W.

Department of Genetics, Iowa State
 College, Ames, Iowa (U. S. A.)

1893 Longley, Albert Edward, Am. Botan.
 Washington, D. C. (U. S. A.), Bureau
 of Plant Industry.

Lawrence, W. J. C. John Innes Hortic.
 Institution, Merton, England.

Mörner, Carl Th., Prof. Dr. med. Upsala
Muskars, J., st. Penģe, Penģes muitas valde.
Miyaji, Yachigi, Prof. d. Botanik, Matsu-
 moto Kotogakko, Japan.

Moser, F., Dr. Aanan (Schweiz)

Macro, Stefan. Inst. Bot. U. J. Kraków,
 Kopernika 27. Polska (Pologne).

Mansfelds, Vilhelms. Zemkopības
 Ministrijas Zveiniecības un Zivkopības
 nodalās Zveiniecības laboratorijā
Pūgā, Tel. 2-0-1-3-8.

1899 Mangelsdorf, P. C., Dr. Texas Experi-
 ment Station College Station,
 Texas, U. S. A.

1890 Moldenharer, K. (Constantin), Dr.
 L'Univ. de Cracovie. Poznań (Polska),
 53, rue Matejki.

1897 Marxgraf, Friedrich, Dr., Priv.-Dozent
 a. d. Universität Berlin, Berlin-
 Friedenau (Deutschland) Albestr. 23.

A. Zāmeļa adrešu grāmatiņas atvērums. 20. gs. 20. - 30. gadi.
 LU Botāniskā dārza arhīvs

1942. gadā A. Zāmelis aizstāvēja disertāciju «Ģinšu un sugu krustošanas mēģinājumi krustziežu dzimtā», iegūstot dabaszinātņu doktora grādu. LU Muzeja krājumā glabājas disertācijas teksts, tās pielikums ar melnbaltajām fotogrāfijām, kā arī šo fotogrāfiju negatīvi uz stikla platēm. Fotogrāfiju autori ir dabaszinātņu students E. Kālis un dabaszinātņu maģistrs I. Peniķis. Pētījumi tika uzsākti 1926. gadā un veikti LU Botāniskajā dārzā.

A. Zāmelis
1942

Satura

Ievads	1
I. Daivais materials	3
III. Darba metodes	5
III. Krustošanas	8
A. Pozitīvās krustošanu serijas	13
a. Interģeneriskās serijas	13
b. Intraģeneriskās serijas	18
B. Negatīvās krustošanu serijas	22
a. Interģeneriskās serijas	22
b. Intraģeneriskās serijas	43
IV. Bastardi	50
A. Interģeneriskie bastardi	50
a. ♀ <i>Cuspidaria</i> x ♂ <i>Erysimum</i> un otrādi	50
Vecāku sugas	50
F ₁	54
"F ₂ "	57
"F ₃ "	65
b. ♀ <i>Erysimum</i> x ♂ <i>Syrenia</i>	67
Vecāku sugas	67
F ₁	69
"F ₂ "	70
B. Intraģeneriskie bastardi	71
a. <i>Erysimum</i>	71
b. <i>Malcolmia</i> , <i>Brassica</i> u.c.	74
V. Monogēnese un pašsterilitāte	74
VI. Secinājumi	77
Literatūra	80

Ievads

Neti vēl kāda cita dzimta snieguse tik daudz grūtību klasifikācijā un radniecības attiecību noskaidrošanā tās taksonomisko vienību starpā kā Cruciferae. Iesti "dabīga" dzimtas sistēma vēl līdz šim nav panākta, neraugoties uz pētījumu lielo skaitu un arī to, ka dzimtas galvenais attīstības centrs Vidusjūras apgabala un tas lielākā daļa tā tad ērti saņemdzama pētījumiem. Vienmērīga ziedu būve, kāda vērojama vēl tikai tādās spilgti "dabīgās" dzimtās, kā, piem., Umbelliferae, dod maz atbalsta punktu dzimtas sistematizēšanai, kas pat pamudinājis kādu sistemātiski /E.H.L. Krause 1902/ apvienot visus krustziežus vienā ģintī Crucifera.

66.att. *Cuspidaria cuspidata* /B.H./ Link /pa kreisi/ un *Syrenia sessiliflora* /DC./ Ldb.; zari ar ziediem un augļiem. Fot. E. Kalis /1928/.

67.att. *Syrenia sessiliflora* /DC./ Ldb. no Kārgāzu stepes kultūra L. U. bot. dārzā /1934/; otra gadi, ar ziediem un augļiem. Fot. E. Kalis /1928/.

69.att. *Syrenia sessiliflora* /DC./ Ldb. /kreisā mala/, *Cuspidaria cuspidata* /B.H./ Link /vidū/ un *Erysimum Perofskianum* Fisch. et Mey.; augļi, ziedi un vaigaplapas. Fot. E. Kalis /1928/.

A. Zāmeļa disertācijas «Ģinšu un sugu krustošanas mēģinājumi krustziežu dzimtā» pirmā lapa un lapa no pielikuma. 1942. gads. LU Muzeja krājums

Jauns dabas zinātņu doktors

Matēmatikas un dabas zinātņu fak. āršt. doc. Aleksandrs Zāmelis šajās dienās pēc sekmīgi aizstāvētās disertācijas par tematu: «Ģinšu un sugu krustošanas mēģinājumi krustziežu dzimtā» ieguvis dabas zinātņu doktora gradu — Dr. rer. nat. Z. dzimis 1897. g. Trikatā. Studējis Pēterpilī un 1921. g. beidzis Latvijas universitātes matēmatikas un dabas zinātņu fakultāti. Mācības spēka darbu Universitātē sācis jau 1920. gadā, 1925. g. ievēlēts par privātdocentu, bet 1935. g. par docentu augu sistēmatikā un ģenētikā. Papildinājies Berlīnē un Viļņā. Biedrs daudzās zinātniskās biedrībās, starp citu arī Vācu botaniķu biedrībā.

Tēvija, Nr.280 (02.12.1942.)

Matēmatikas un dabas zinātņu
Fakultāte.

21. novembrī 1942.
№ 728.
Riež.

4. P. 13. 1943. Augsti godājamam
Rektora kungam.

Universitāte
leja Nr. 46
3034.
21. nov. 1942.

Pagodinot ziņot, ka Matēmatikas un dabaszinātņu fakultātes padome savā š.g. 19. novembra sēdē pēc sekmīgas publiskas doktora disertācijas aizstāvēšanas piesprieda dabaszinātņu doktora gradu āršt. doc. Aleksandram Zāmelim. Lēmums pieņemts vienbalsīgi, aizklāti balsojot par to nodotas 19 balsis.

Laipni lūdzu minēto fakultātes lēmumu apstiprināt.—

Dekāns: F. Guelly

Sekretārs: K. Abele

Doktora disertācija saņemta
akadēmijā, 9. II. 1943.

A. Zāmelis

6-a. (1942. g. nov.)

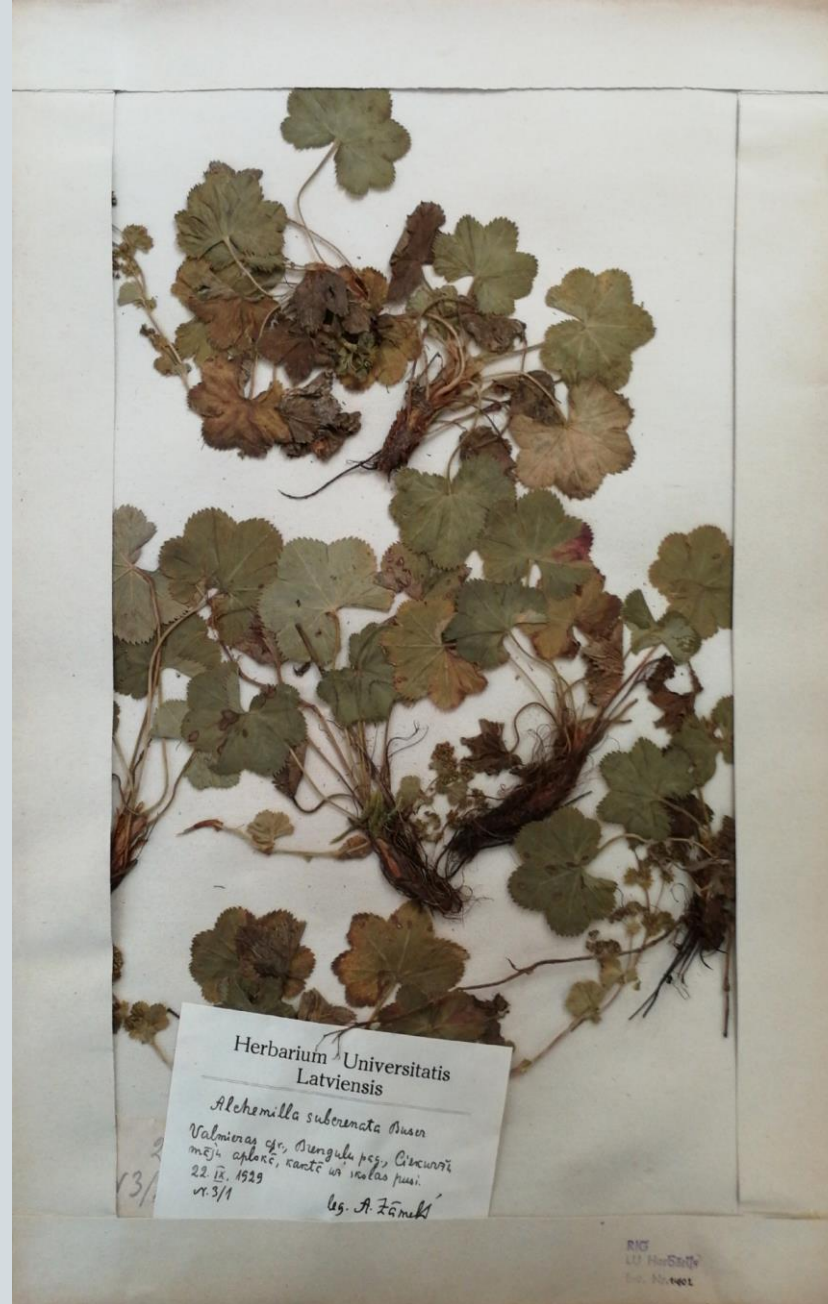
Dokuments par doktora grāda iegūšanu. 1942. gada 21. novembris. LVVA

A. Zāmeļa pētījumi Latvijas florā aptver plašu jautājumu loku. Viena no ģintīm, kurai viņš īpaši pievērsās, ir sistemātiskā ziņā sarežģītā rasaskrēsliņu (*Alchemilla*) ģints. Viņš sastādīja, laikam atbilstošu, Austrumbaltijas apgabala - Igaunijas, Latvijas, Lietuvas - rasaskrēsliņu (*Alchemilla*) sugu noteicēju. *Herbarium Latvicum* (RIG II) glabājas daudzi A. Zāmeļa ievākti rasaskrēsliņu (*Alchemilla*) herbāriji.

Rasaskrēslīņa
(*Alchemilla*) parauga
zīmējums. Autors,
visticamāk,
A. Zāmelis. 20. gs.
20. - 30. gadi. LU
Muzeja krājums

Alchemilla
subcrenata herbārijs.
Ievācis
A. Zāmelis Brenguļu
pagasta «Čiekuržos»
1929. gada
29. septembrī. LU
Muzeja krājums

«Vācot materiālus par rasas podiņu izplatību Latvijā 15. jūlijā 1927. gadā kādā ekskursijā mūsu dzimtenes dienvidos un proti Vecauces apkārtnē «Līgotņu kalnā» novēroju kādu savādāku mūsu parastās *A.pastoralis* Bus. izveidni (modifikāciju). Pārdēstot viņu Latvijas Universitātes Botāniskā dārzā un trīs vasaras no vietas to novērojot un salīdzinot ar viņai blakus audzēto *A.pastoralis* izrādījās, ka visas viņas īpatnības, kas to šķir no pēdējās sugas, uzglabājās visus gadus nepārgrozītā veidā. Pagājušā 1929. gada 19. jūlijā ekskursijā Lubānas ezera apkārtnē atradu šo formu Lielpurvu māju tuvumā, tā tad otrā vieta Latvijā. No pēdējās vietas ievākti vairāki augi mūsu Universitātes herbārijam, kā arī viens īpatnis iedēstīts Botāniskā dārzā.»

A. Zāmelis «Jauna, Latvijā atrasta rasas podiņu suga *Alchemilla alechini* sp.n.»,
Acta Horti Botanici Universitatis Latviensis, IV, Rīga, 1929

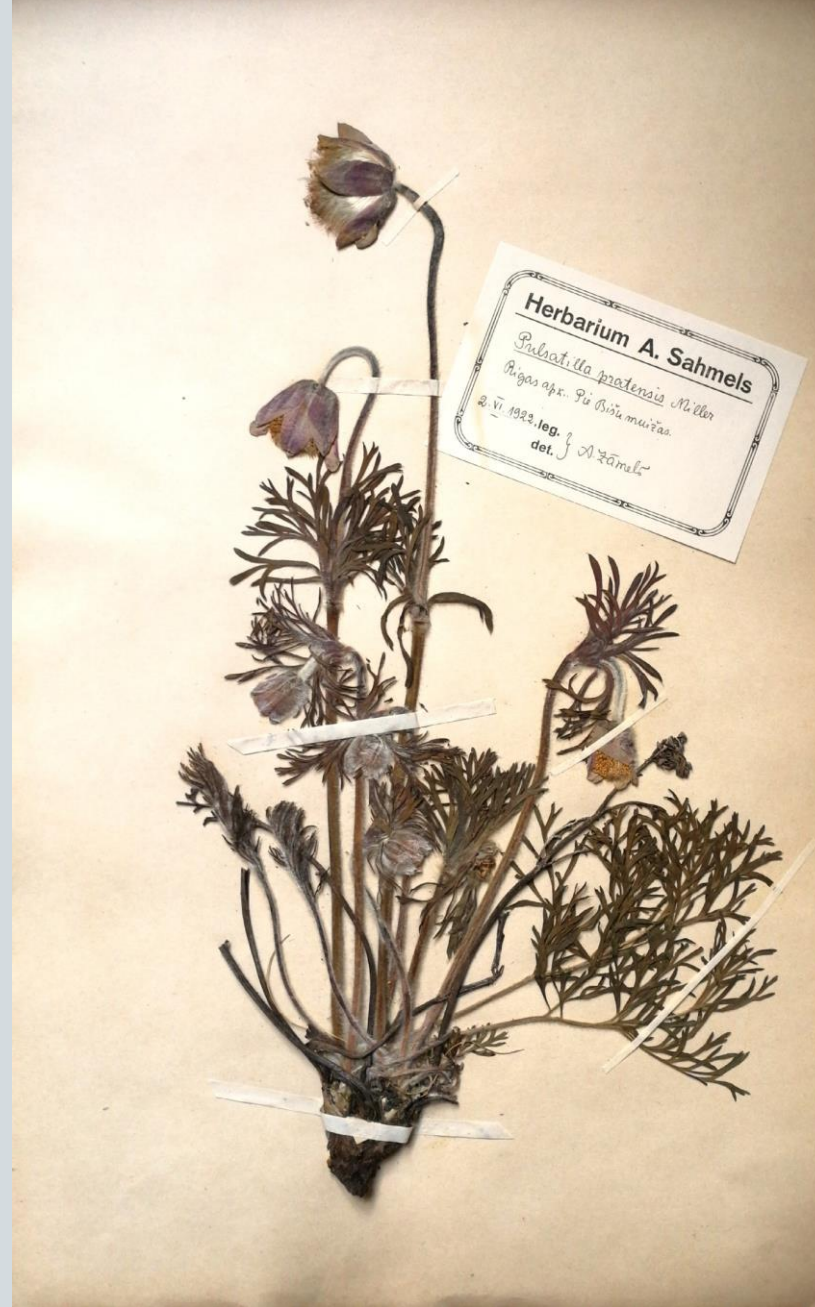
Viena no A. Zāmeļa lielajām izpētes tēmām bija silpureņu (*Pulsatilla*) sugas, to taksonomija un izplatība Latvijā. Arī viņa privātdocenta darbs *pro venia legendi* bija «Latvijas *Pulsatilla* sugas». Sugas izpētei viņš devās komandējumā uz Vāciju un vairākkārt uz Viļņas apgabalu, kur ievāca stādus audzēšanai LU Botāniskajā dārzā.

Sīkāk pētījis meža silpureni (*Pulsatilla patens* (L.) Mill.), aprakstījis vairākas zinātnei jaunas tās formas.

Herbarium Latvicum glabājas liels skaits ne tikai A. Zāmeļa ievāktu silpureņu (*Pulsatilla*) paraugu, bet arī dažādās vietās Latvijā un ārzemēs ievāktu un viņam iesūtītu paraugu, kuriem saglabātas arī iesūtītāju vēstules.

Silpurenēs (*Pulsatilla*)
 lapas un kāta
 anatomija. Autors,
 visticamāk,
 A. Zāmelis. 20. gs.
 20. gadi. LU Muzeja
 krājums

Pulsatilla pratensis
 herbārijs. Ievācis
 A. Zāmelis Rīgā pie
 Bišumuīžas
 1922. gada 2. jūnijā.
 LU Muzeja krājums

Viens no A. Zāmeļa plašākajiem darbiem, kas tika veikts kopā ar studentiem un līdzstrādniekiem, bija filadelfu jeb neīsto jasmīnu (tautā saukti par jasmīniem; *Philadelphus*) starpsugu krustojumi un hibrīdu novērojumi. Šis darbs tika veikts LU Botāniskajā dārzā un viņa mājās Siguldā, kur atsevišķi filadelfu krūmi aug vēl joprojām.

A. Zāmelis vēlējās, apvienojot dažādu filadelfu sugu īpašības, iegūt filadelfu «sapņu šķirni», ko viņš raksturoja šādi: 5 m augsts krūms, kam nelobās miza, zari graciozi nokareni un tumši sarkanbrūni, lapas sīkas kā mirtei un tumši zaļas, ziedi skarās pa 40, tie ir lieli apmēram 6 cm diametrā, vidū rožainā krāsā ar iedzeltenu nokrāsu, stipru ananāsu smaržu, skaistiem kā rozēm ziedpumpuriem, ar sudrabetu spilvainu kausiņu, tas sāktu ziedēt jau maijā un ziedētu ilgāk kā mēnesi, būtu sala izturīgs pat visbargākajās ziemās. Diemžēl šādu krūmu A. Zāmelis nepaspēja izveidot.

A. Zāmeļa filadelfi
(*Philadelphus*) Siguldā
Poruka ielas 11 mājas
pagalmā.
Fotogrāfs: Sarmīte
Līvdāne, 2022. gada
jūnijs

LU Botāniskajā dārzā A. Zāmelis audzēja savu pētījumu objektus. Tā viņš savāca rasaskrēsliņu (*Alchemilla*) ģints sugu kolekciju. Šeit auga arī viņa veidotie krustojumi: augus viņš hibridizēja, lai sekotu dažādu īpašību iedzimšanai, tajā skaitā arī filadelfu (*Philadelphus*) sugām. Dārzā viņš veica arī izmēģinājumus, kas bija nepieciešami doktora darbam par krustziežu (*Cruciferae*) dzimtas ģinšu un sugu krustošanos.

A. Zāmelis darbojās LU Botāniskā dārza draugu biedrībā, kur tās sanāksmēs uzstājās ar lekcijām par dažādiem tematiem.

A. Zāmelis LU Botāniskā dārza palmu mājā.
Fotogrāfs nezināms, 20. gs.
20. - 30. gadi. LU Muzeja krājums (kopija)

A. Zāmeļis veic doktora darbam nepieciešamos novērojumus. Fotografija no A. Zāmeļa disertācijas «Ģinšu un sugu krustošanas mēģinājumi krustziežu dzimtā» pielikuma.
Fotogrāfs: E. Kālis, 1928. gads. LU Muzeja krājums

Ielūgums uz LU Botāniskā dārza draugu biedrības sēdi. 1933. gads.
LU Botāniskā dārza arhīvs

Augsti god. *doc. L. Ābolina* kpm

Pagodinot ielūgt Jūs uz Latv. Univers.

Botaniskā dārza draugu biedrības sēdi
piektdien, 10. martā, plkst. 7,30 vakarā P. U.
Bioloģijas ēkā, Alberta ielā 10, lielā klausītavā.

Dienas kārtība.

- 1) Prof. N. Maltas priekšlasījums „Jevērojami
lapu koki“ (turp.) no cikla „Zemes floras ainas“.
(Privātdoc. A. Zāmeļa priekšlasījums par orchidejām lektora sa-
slimšanas dēļ pārceļts uz 28. aprīli.)
- 2) Tekošas lietas un ziņojumi.

Šekretārs

no cikla „Mājkustoņu iedzimtības mācība”.

Cienītās klausītājas, cienītie klausītāji!

Kā jau atzīmēju iepriekšējā priekšlasījumā, iedzimtības parādības zirgan ļoti vāji izpētītas. Tam par cēlonu gan zirga marais pēcteču skaits, gan arī tas, kas zirgs par neērthēm un dārgkēm priekš mēģinājumiem. Lielam vairumam zirga īpašību mēs nerinam, par nozēlošanu netikai kāds tām iedzimtības veids jeb gaita, bet pat to, vai tās vispār iedzimtas jeb vai tikai ārēju apstākļu, kā barošanās, klimata un citu apstākļu veidotas.

Cilvēkam norādot tās īpašības, vai tās iedzimtas vai nav iedzimtas, plaši pielieto vienas olšūnas diviņu salīdzināšanu. Diviņus, kā tas zināms, iedala pēc līdzības un izcelšanās vienas olšūnas diviņos un divu olšūnu diviņos. Divu olšūnu diviņi izveidojas no divām atsevišķām, bet vienā laikā apaugļotām olšūnām. Šādi diviņi parasti viens no otra stipri atšķiras. Vienas olšūnas diviņi turpretim izveidojas no vienas kopīgas olšūnas, tai vēlāk pārīdaloties divās daļās. Tāpēc tie aizvien līdzīgi viens otram, kā divas tādēns pils, visās iedzimtās īpašībās: kārtā (abi vai nu vīrišķas vai sievišķas kārtas), acu un spalvas krāsā, rauturā u. c. īpašībās. Vienas olšūnas diviņi ir samērā retāki par divu olšūnu diviņiem.

A. Zāmelis daudz darīja zinātnes, sevišķi ģenētikas, popularizēšanā. Šāds darbs bija Rīgas radiofonā nolasītais lekciju cikls «Ievads iedzimtības mācībā» un «Mājkustoņu iedzimtība». Viņa populārzinātniskie raksti tika iespiesti Latviešu konversācijas vārdnīcā, žurnālos «Daba», «Daba un Zinātne», laikrakstā «Brīvā Zeme» u.c. A. Zāmelis rakstījis arī sociāli-politiskus rakstus, piemēram, 1937. gadā laikrakstā «Students» publicēts raksts «Vai sieviete piemērota garīgam darbam?».

A. Zāmeļa manuskripta «Zirga kaišu iedzimtība» pirmā lapa lekciju ciklam Rīgas radiofonā. 1932. gads. LU Muzeja krājums

A. Zāmeļa publikācijas

Grāmatu izdevumi

Bickis, Jānis. *Latvijas augu notecējs* / J. Bickis ; red.: L. U. bot. inst. prof. N. Malta, un viņš uzrakstījis arī priekšvārdus, un priv. doc. A. Zāmelis un P. Galemeks, kā arī L. Augu aizsardzības institūta darbinieks K. Starcs. 4. pārlabots izdevums. Rīga : A. Bickis, 1935. x, viii, 267, [1] lpp. : il., portr.

Informācija:

Grāmatas / paraksts: *Carex. Daba un Zinātnes*, Nr. 4, 1935, 127. lpp.

Viņa E. Jānis Bickis, viņa Latvijas augu notecējs un citi darbi. *Dabas un vēstures kalendārs*, 2002 / sast. un arb. red. Zaiga Kipere. Rīga, 2001 (2002), 201.-205. lpp. : ģim.

Viņa, Edgars. *Jānis Bickis*: [Elektroniskais resurs]. Skrudalienas pagasts : Latvijas Botāniķu biedrība, [2022]. Pieejams: <http://botaniv.lv/vesture/personibas/janis-bickis/>.

Zapolskijs, Aleksandrs. (*Botanikas tabeles*) / sakop. A. Zapolskijs ; red.: A. Zāmelis un P. Galemeks ; zīm. A. Notāns. Rīga : Lauksaimniecības departamenta izd., 1923.

Saturs: 1. un 2. tabeles. Sakne. 3. tabele. Stumbrs. 4. tabele. Vasas izveidnes. 5. tabele. Augu ilgumība. 6. tabele. Lapa. 7. tabele. Lapas plātnes veidi. 8. tabele. Lapa. 10. tabele. Lapu izveidnes. 11., 12. un 13. tabeles. Ziedkops. 14., 15., 16. un 17. tabeles. Zieds. 17. un 18. tabeles. Auglis. 20. tabele. Sēkla viņas uzbūve un dīgšana.

Informācija:

Apskats : P. Gslenieks. Botānika [Rīga : Lauksaimniecības departaments, 1924. 233 lpp. : il.] / paraksts: *Carex. Latvju Grāmata*, Nr. 6, 1924, 542.-544. lpp.

Bibliogrāfija. *Latvju Grāmata*, Nr. 1, 1924, 94. lpp.

Latviešu konversācijas vārdnīca : 21 sējums / galv. red.: Arveds Švābe, Aleksandrs Būmanis, Kārlis Dišlers. Rīga : A. Gulbja apgādībā, 1928-1940.

Latviešu konversācijas vārdnīcas redaktori un līdzstrādnieki: A. Zāmelis - [u.c.].

2. sēj.: Bēkšons F. – Čehoslovākija. Rīga : A. Gulbja apgādībā, 1928-1929. xvi, 2049.-4096. sleja, [11] lpp. ielīmes: faksimili, il., kartes, portr.

Garāko rakstu autori: Zāmelis A. Augu valsts ciltskoks / pēc Meca u.c. serodiagnostiskiem darbiem sastādījis A. Z. Atzīmētas tikai svarīgākās un pazīstamākās sugas, 3735.-3736. sl. : il.

3. sēj.: Čehovs A. – Dytiscidae. Rīga : A. Gulbja apgādībā, 1928-1929. xvi, 4097.-6144. sleja, [15] lpp. ielīmes : il., kartes, portr.

Garāko rakstu autori: Zāmelis A. Dvīņbastardi, 6124.-6125. sl. : il.

4. sēj.: Dz – fabriku architektūra. Rīga : A. Gulbja apgādībā, 1929-1930. xvi, 6145.-8192. sleja, [20] lpp. ielīmes : il., kartes, portr.

Latviešu botāniķa, augu ģenētiķa, Latvijas Universitātes docenta, Latvijas Lauksaimniecības Universitātes profesora Dr. biol. Aleksandra Zāmeļa (1897-1943) bibliogrāfija ietver viņa publikācijas, kā arī rakstus un informāciju par viņu. A. Zāmeļa publikācijas kārtotas alfabēta secībā – vispirms aplūkojot viņa darbus grāmatu izdevumos, tad periodiskajos izdevumos, noslēdzot ar viņa uzstāšanās atreferējumiem, mācību materiālu un vadītājiem studentu noslēguma darbiem Latvijas Universitātē par laika posmu no 1923. līdz 1943. gadam. Vispirms uzrādītas publikācijas latviešu valodā, tad svešvalodās. Publikācijas un informācija par A. Zāmeli kārtotas hronoloģiskā secībā, gada ietvaros alfabētiski, to noslēdz atrastie materiāli internetā. Tās aptver laika posmu no 1920. gada līdz 2022. gadam. Plašāka informācija no grāmatu izdevumiem uzrādīta gada sākumā, tad seko pārējās publikācijas.

A. Zāmeļa bibliogrāfija. Sastādījusi Mg. Sci. soc. Dagnija Ivuble, 2022. gads

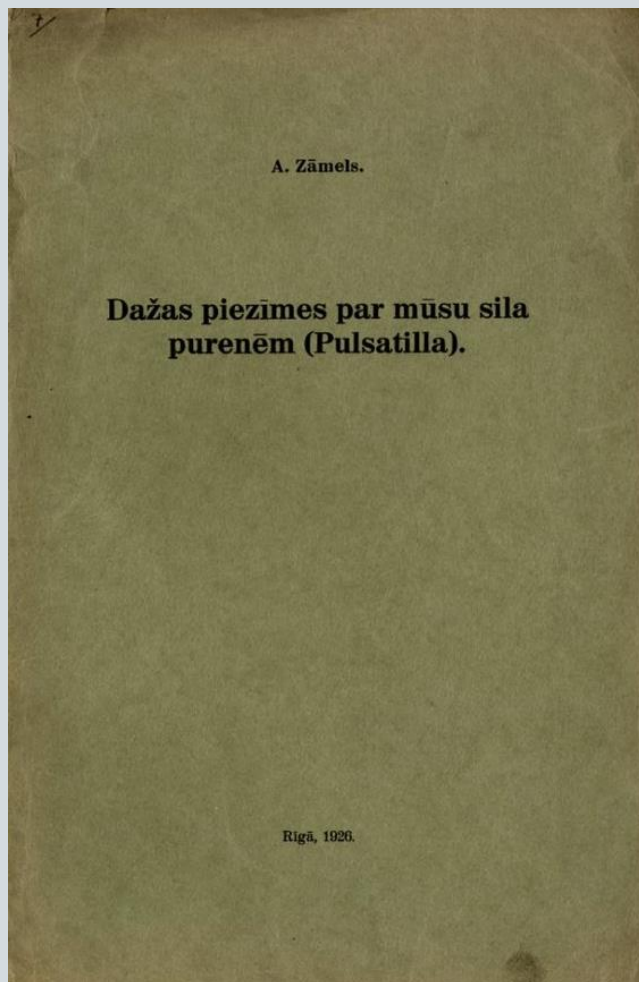
Visas darbā norādītās interneta saites skatītas 2022. gada jūlijā.

Kvadrātiekvās pārsvarā izkopēts informatīvais materiāls no uzrādītajiem avotiem, lai precīzāk būtu uztverama A. Zāmeļa darbība – saistība ar pētniecību, pasniedzēja darbu. Atsevišķiem aprakstiem pievienotas recenzijas, atsauksmes vai informatīvas ziņas par attiecīgo publikāciju vai tās tematiku.

Publikācijās lietotas dažādas Aleksandra Zāmeļa uzvārda rakstības formas – Zāmels, Zāmelis, Sahmels, Sahmelis.

Uzrādītais materiāls iegūts no Latvijā iespiestajiem bibliogrāfiskajiem rādītājiem, valsts nozīmes bibliotēku kopkataloga, LU e–resursu repozitorija, LU pieejamajām elektroniskajām datu bāzēm, periodikas portāla <http://www.periodika.lv/>, LU Bibliotēkas, LU Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas, LU Muzeja, LU Botāniskā dārza, kā arī no A. Zāmeļa rakstu bibliogrāfijām, pievienotām pie rakstiem par viņu, un interneta. Ar * apzīmēti apraksti, par kuriem neizdevās iegūt precīzākas bibliogrāfiskās ziņas.

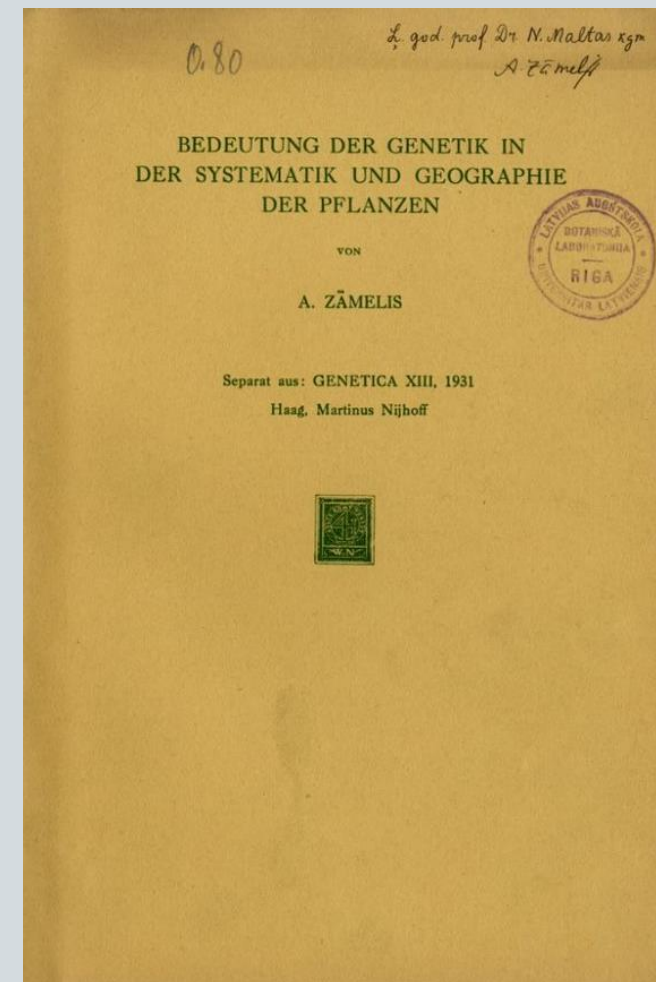
Bibliogrāfijas sagatavotāja Dagnija Ivbule,
LU Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas bibliotekāre, Mg.sci.soc.

Zāmelis A. Dažas piezīmes par mūsu sila purenēm (*Pulsatilla*). Bibliogr. norādes parindēs: (26 nos.).
Daba, Nr. 4, 1926, [115.-124. lpp. : il., kartes.

A. Zāmeļa ekslibris. Autors nezināms, 20. gs.
20. gadi. LU Muzeja krājums

Zāmelis A. Bedeutung der Genetik in der Systematik und Geographie der Pflanzen : [Vortrag in der 3. ordentlichen Tagung des Verbandes Baltischer Pflanzengeographen in Riga am 4. Juni 1931]. Bibliogr.:
S. 170-182. Genetica, Vol. XIII, 1931, S. [151]-182 : Ill., Tab.

A. Zāmelis bija vairāku Latvijas un starptautisku zinātnisko biedrību biedrs. Tās bija:

- Latvijas Bioloģijas biedrība;
- Latvijas Ģeogrāfijas biedrība;
- Rīgas Dabaspētnieku biedrība (*Naturforscher-Verein zu Riga*);
- Polijas Botānikas biedrība (*Societas Botanicorum Poloniae*);
- Amerikas Ģenētikas asociācija (*The American Genetic Association*);
- Latvijas Veselības veicināšanas biedrības Tautas dzīvā spēka pētīšanas institūts;
- Vācu Botānikas biedrība (*Deutsche Botanische Gesellschaft*);
- Feno-Baltijas augu ģeogrāfijas savienība;
- LU Dabaszinātņu studentu biedrība;
- LU Botāniskā dārza draugu biedrība.

No 1931. gada viņš darbojās izdevuma «*Resumptio Genetika*» Hāgā redakcijā.

Asistentam A. Zāmelim kungam, Botāniskā laboratorijā.

Ļoti godāts kungs!

Ar šo paziņojumi ņemušānu par nārtīgu biedri
Latvijas Bioloģiskā biedrībā šās biedrības 13. maijā sēdi

Biedrības priekšnieks
R. Krišbergs

16 V 229.

Secināts A. Zāmelim.

Paziņojums A. Zāmelim par uzņemšanu Latvijas Bioloģijas biedrībā. 1922. gada 16. maijs. LU Muzeja krājums

«Dziļš ideālists, kam tāls viss praktiskais, svešs savtīgums un šaursirdība, tas sevī apvienoja ievērojamu zinātnieku un mākslinieku ar bērna dvēseli. Jo spilgti izpaudās arī viņa muzikālā apdāvinātība. Bieži un ar lielu labpatiku tas sēdās pie klavierēm, lai atpūtas brīžos veldzētos pats un sagādātu arī tuvākiem kolēģiem jauku mirkli; nereti tās bija improvizācijas vai arī paša kompozīcijas, jo savas jutīgās dvēseles noskaņas un pārdzīvojumus tas mīlēja izteikt skaņās.»

H. Skuja. Prof. Dr. rer. nat. Ā. Zāmeļa piemiņai
Tēvija, Nr.217 (16.09.1943.)

Pirmdien, 9. aug. 1943. g.

Miļo omamīt !

Tagad man būs jāpaliek bez Rūtiņas un Anšīša.... Tagad būs vēl bēdīgāk..
Lai jau daboniet Jūs arī vēl viņus apskatīt.... Bet kas zin, kurš no mums
ātrāk aizies tur, kur Eldiņa aizgājuse ?! Varbūt man būs jāiet papriekš...

Fragments no A. Zāmeļa vēstules, rakstītas 1943. gada 9. augustā. LU Muzeja krājums

1943. gada 7. septembrī, nepilnu gadu pēc sievas Eldas nāves, mūžībā devās arī pats A. Zāmelis, atstājot bērnus, nepabeigtus pētījumus. Latvijas zinātne bija zaudējusi talantīgu un novatorisku pētnieku.

S. g. 7. septembrī plkst. 13 savā 47. mūža gadā
Siguldā miris Jelgavas Lauksaimn. Akadēmijas
ārkārtējais profesors un Universitātes Rīgā ār-
štata docents Dr. rer. nat.

ALEKSANDRS ZĀMELIS

Izvadišana no sēru mājas Siguldā, Poruka ielā
Nr. 11, sestdien, š. g. 11. sept., pl. 14 uz Si-
guldas pilsētas kapiem. Piederīgie,
Jelgavas Lauksaimniec. Akadēmija un
Mežsaimniecības fakultāte,
Universitāte un Matēmatikas un dabas
zinātņu fakultāte.

Laikraksta «Tālavietis» 1943. gada 11. septembra numurs.

Laikraksta «Tēvija» 1943. gada 10. septembra numurs.

1943. gada 7. septembrī miris
prof. Dr. rer. nap.

Aleksandrs Zāmelis

dzim. 1897. g. 25. augustā.

Izvadišana 11. septembrī plkst. 14 no sēru mājas Si-
guldā, Poruka ielā 11 uz Siguldas kapiem.

Dziļās sērās
bērni, vecāki, brālis un piederīgie.

«Traģisks ir šis dzīves straujais lidojums un pēkšņais nobeigums. Smagi profesoru satrieca kundzes nāve pagājušā gada septembrī. No šī pārdzīvojuma viņš vairs pilnīgi neatspirga un pēc nepilna gada tas sekoja savai dziļi mīlētai dzīves biedrei Aizsaules ceļos.»

H. Skuja. Prof. Dr. rer. nat. Ā. Zāmeļa piemiņai
Tēvija, Nr.217 (16.09.1943.)

Aleksandram Zāmelim - 125

